

SINT-NIKLAAS GROENE MARKTSTAD

GROTE MARKT SINT-NIKLAAS
00-3802

OKRA

ONS KENMERK: 19-112

GROTE MARKT SINT-NIKLAAS

ANALYSE VAN DE SITE	3
context	3
opgaven	3
kwaliteiten en kansen	3
geschiedenis	4
VISIE: EEN GROEN, LEVENDIG PLEIN	6
plankaart en ruimtelijk concept	6
mobiliteit	10
altijd iets te doen	12
het paviljoen	13
evenementen	14
een plein van gevel tot gevel	16
duurzaamheid	18
PARTICIPATIE	20
REALISATIE & FASERING	22
FINANCIËEL OVERZICHT	25

STATEMENTS

VAN AUTO NAAR VOETGANGER

autoluw maar bereikbaar, inzetten op de transitie binnenstad voor de voetganger.

EEN LEVENDIG PLEIN 365 DAGEN PER JAAR

er is altijd iets te beleven

HET VIEREN VAN DE RUIMTE

evenementen en het grootste marktplein van België!

ÉÉN MARKTPLEIN VAN GEVEL TOT GEVEL

verbinden van de randen en programma in de plinten met het plein

PRETTIG OM TE VERBLIJVEN

het maken van een bestemming: intieme verblijfsruimte met menselijke maat en vergroening van het plein

ONDERDEEL VAN STADSBIOTOOP

verbonden met de rest van de stad en eco-robust

DE MARKT MAKEN WE SAMEN

participatie!

ANALYSE VAN DE SITE

OPGAVEN, KWALITEITEN EN KANSEN

CONTEXT

De Grote Markt verbindt diverse bestemmingen zoals de musea, het Romain de Vidtspark en de bieë. Verder heeft het een directe verbinding met het station en is onderdeel van de winkelwandellus van het centrum.

De meest belangrijke ruimtes voor het openbare leven zoals het museumcluster, de winkelstraten en de meest populaire horeca liggen met name aan de noordoostkant van het plein. In de omgeving van de Grote Markt is er een tekort aan gebruiksgroen en speelmogelijkheden. Er liggen kansen om het openbare leven op straat via de Grote Markt beter met elkaar te verknopen waardoor meer afstanden met de voet en de fiets wordt afgelegd.

OPGAVEN

Infrastructuur als barrière

De wegen rondom het plein zorgen voor een slechte overstekbaarheid en daarmee bereikbaarheid van het plein. Dit wordt verder versterkt door de gesloten glaswanden van de bushaltes en verluchting van de parkeergarage.

De luifels zorgen weliswaar voor visuele samenhang maar blokkeren het zicht over het plein. De houten omloop werpt nog een extra scheiding op in het gebruik van het plein.

Onze ambitie is het deze barrières te slechten en wederom een plein van gevel tot gevel te ontwerpen.

Gevels niet verbonden met het plein

De gevelwanden aan het plein kennen een grote diversiteit, waaronder ook zeer fraaie historische panden. Dit geeft het plein een boeiend kader. De bebouwing tussen gebouw en plein is echter beperkt. Het ontwerp moet deze relatie versterken.

Leegte plein groot deel van het jaar

Het plein is nu ingericht op efficiënt en flexibel gebruik tijdens de weekmarkt en jaarlijkse evenementen zoals de Vredfeesten. Het nieuwe stadsplein moet nog steeds evenementen en markten kunnen huisvesten maar beantwoord ook aan de vraag om de overige 300 dagen per jaar een aangename verblijfsruimte is.

CONTEXT

Netwerk van belangrijkste openbare ruimte rondom de Grote Markt

Marktplein bestaat uit twee delen

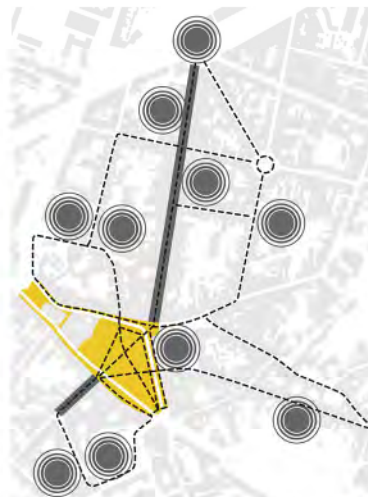
De Grote Markt was van oudsher één ruimte, door de bouw van het Stadhuis en de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk is de ruimte uiteengevallen. We zien het als ontwerpuitdaging om in het nieuwe ontwerp het Stadhuis en de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk weer samen op het plein te zetten die als een ruimte leesbaar is vanaf het Woord tot Hofstraat.

KWALITEITEN EN KANSEN

De Grote Markt is het grootste marktplein van België, en dat mag gezien worden! De maat en schaal van het plein maken het zeer breed inzetbaar voor lokale en bovenlokale evenementen, zo zijn de jaarlijkse Vredfeesten met haar ballonnen echt een icoon dat Sint-Niklaas op de kaart zet. Deze functies zijn beide gerelateerd aan het gebruik van de Grote Markt sinds oudsher als gemeenschapsgrond, een kwaliteit die we nieuw leven willen inblazen een plein met elkaar voor elkaar, 365 dagen per jaar!

Deze historische betekenis samen met de nabijheid van De Houtbriel, 't Plein aan de Sint-Niklaaskerk, het toekomstige Castropark/Hendrik Heymansplein én de aantrekkelijke plinten en plintfuncties maken het een uniek plein, die alleen maar nog sterker wordt wanneer ze opnieuw verbonden worden.

Om deze kwaliteiten vorm te geven wordt sterk ingezet op het vergroenen van het plein. Het maakt de Grote Markt niet alleen klimaat-adaptief maar ook ruimtelijk en programmatisch. Het brengt geborgenheid in de plinten met ruimte voor programma voor verschillende doelgroepen zonder in te boeten op functionaliteit als markt- en evenementenplein.

Markt als knoop in belangrijkste LV-verbindingen in de stad

waardevolle, historische gevels en bebouwing op en rond de grote markt

OPGAVEN

Infrastructuur als barrière

Facades niet verbonden met het plein

Leegte plein groot deel van het jaar

Marktplein bestaat uit twee delen

GESCHIEDENIS GEBRUIK GROTE MARKT SINT-NIKLAAS

De Grote Markt is ontstaan op de kruising van belangrijke handelswegen. Sinds de 11e eeuw werd de lege ruimte in huidige vorm vastgelegd. Vanaf ca. 1550 in gebruik als markt. Op kaart hiernaast is de intacte relatie tussen de Grote Markt en de Sint-Niklaaskerk met kerkhof te zien.

1641

Compacte kern van de stad: Grote Markt & St Nicolaaskerk met aangrenzende wegen. De eerste bebouwing ontstaat op voormalig kerkhof/ de Houtbriel en sluit zo de Sint-Niklaaskerk af van het plein. Centraal op de markt drinkplaats voor vee.

1777

Stadhuis latere toevoeging als object 'op' het plein. Samen met toevoeging OLV-kerk wordt de Grote Markt definitief in tweeën gedeeld. Bebouwing op Houtbriel sluit ook dit deel van het plein af.

1850

Beeld met bij 't Woord de stadspomp en kiosk. Eerste gevolgen autoverkeer voor het plein zijn zichtbaar; de Parklaan is aangelegd als verbinding met N70. Rondom het plein is nog een groene warande en op de kop een groen park.

ca. 1950

Het groen verdwijnt om plaats te maken voor de auto

ca. 1990

Nieuwe inrichting met ondergrondse parkeergarage laat lege ruimte op het plein achter en druk verkeer rondom het plein zorgt voor grote barrière voor langzaam verkeer om het plein te bereiken vanuit de rest van de stad

2005

Huidige inrichting met name gericht op grootschalige evenementen en noodzaak bereikbaarheid auto

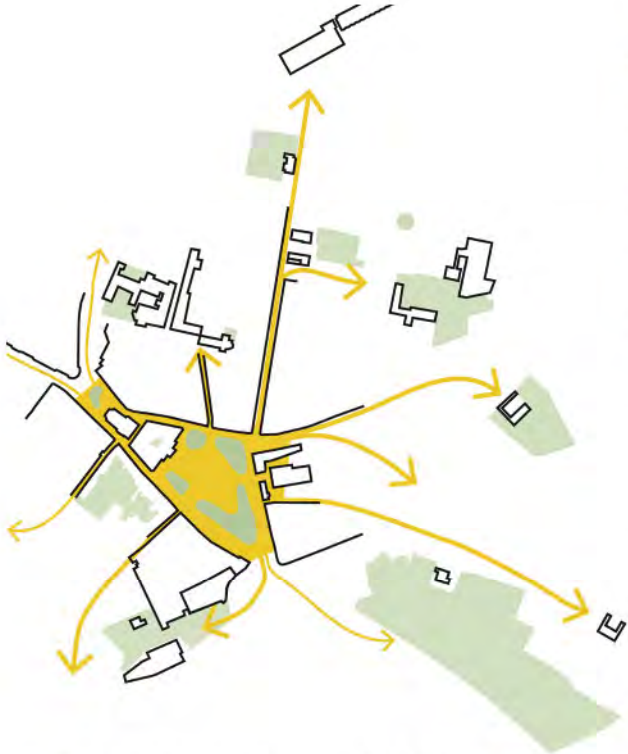
ANALYSE VAN DE SITE

OPGAVEN, KWALITEITEN EN KANSEN

DE GROTE MARKT IN SINT-NIKLAAS IS IN DE VROEGE GESCHIEDENIS AANGEWEEZEN ALS GEMEENSCHAPSGROND. DEZE TRADITIE IN GEBRUIK VAN HET PLEIN VOOR EN DOOR IEDEREEN IS IN DE LOOP DER JAREN IN BELANG AFGENOMEN DOOR DE VERSCHUIVING VAN MENS NAAR AUTO. DEZE OPGAVE BIEDT DE KANS HET PLEIN WEER VOOR IEDEREEN TE MAKEN, EEN PLEIN DAT WEER EEN BESTEMMING IS EN HET HELE JAAR AANTREKKELIJK IS. DAARNAAST VRAGEN MODERNE UITDAGINGEN ZOALS VERDROGING EN HITTESTRESS EEN NIEUWE BENADERING VAN HET PUBLIEK DOMEIN MET AANDACHT VOOR KLIMAAT ROBUUSTE MAATREGELEN DIE DE HET PLEIN AANPASBAAR IN DE TIJD MAKEN.

WIJ ZIEN VOLOP KANSEN OP DEZE HISTORISCHE PLEK EN HAAR GEBRUIKEN EEN PLEK TE GEVEN IN EEN KLIMAAT ROBUUST ONTWERP EN TEGELIJKERTIJD DE OPEN RUIMTE TE VIEREN!

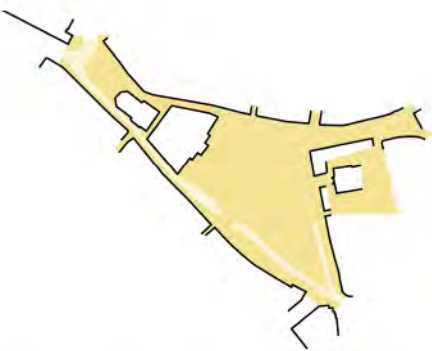

ONDERDEEL ECOSYSTEEM VAN DE STAD
 We zetten in op langzaam verkeer
 verbindingen tussen belangrijke publieke
 functies en de werking van de stad als
 geheel. Verschuiven van hiërarchie van auto
 naar voetgangers en fietsers.

OPENHEID VS. INTIEME RAND
 De grote schaal en menselijke maat
 gevat binnen één plein.

EEN TAPIJT VAN GEVEL TOT GEVEL
 We maken van de Marktstad weer een
 echte Marktstad waarbij de Markt van
 gevel tot gevel loopt.

VERGROENING PLEIN
 Zachte randen zorgen voor klimaat adaptatie,
 biodiversiteit en beleving. Op centrumschaal
 spelen ze een belangrijke rol als stepping-
 stone tussen parken en groengebieden in
 de omgeving zoals het her aan te leggen
 Castropark/Hendrik Heymanplein en Romain
 de Vidtspark.

- Plangrens
- Taludlijnen
- Gebakken klinker, keperverband. rood=bruin, hergebruik
- Kassei natuursteen, bestaand Houtbriel/St.Niklaaskerk
- Blauwe steen klinker, halfsteensverband
- Accentstrook kassei 80cm breed, natuursteen, gelijk aan verh. Houtbriel
- Natuursteen elementenverh. Stationsstraat, bestaand
- Opsluitband, blauwsteen
- Zitrand, 20-50cm verloop, blauwsteen
- Paviljoen
- Bushalte met luifel
- Trap en lift parkeergarage
- In- en uitgang parkeergarage
- Houten zitrand met leuning
- Fietsnietjes & afvalbak
- Afzetpaaltjes
- Waterelement
- Kunstwerk, bestaand, Het Woord, te verplaatsen
- Kunstwerk, bestaand, Sint-Nicolaes, handhaven
- Kunstwerk brons, bestaand, te verplaatsen
- Nieuw kunstwerk/ speelobject
- Nieuwe sokkel voor tijdelijke kunst
- Bomen in verharding met boomroosters
- Bomen in volle grond
- Vaste planten, hoge sierwaarde
- Vaste planten en vakbeplanting
- Vaste planten op talud, schaduw
- Bloemenmengsel
- Gemaaid gazon

EEN GROEN, LEVENDIG PLEIN

TOEGANKELIJK EN BELEEFBAAR 365 DAGEN PER JAAR

DE UNICITEIT VAN HET PLEIN LIGT IN HET GEBRUIK VAN HET PLEIN DOOR DE JAREN HEEN ALS MARKTPLEIN EN GEMEENSCHAPSGROND. OM HET PLEIN WEER AANTREKKELIJK TE MAKEN VOOR JAARROND GEBRUIK EN VERBLIJF, VOOR ALLE DOELGROEPEN EN LEEFTIJDEN, ZONDER DE RUIMTE TE HYPOTIKEREN VOOR DE EVENEMENTEN WORDT ER GEZOCHT NAAR EEN NIEUWE BALANS TUSSEN OPEN EN GESLOTEN, DEZE BALANS WORDT GEVONDEN IN DE GROENE RANDEN VAN HET PLEIN DIE ALS STADSBOS EN GEMEENSCHAPSTUINEN TE LEZEN ZIJN.

De Grote Markt staat niet op zichzelf maar is een essentieel onderdeel van het centrumnetwerk.

EEN GROEN, LEVENDIG PLEIN

TOEGANKELIJK EN BELEEFBAAR 365 DAGEN PER JAAR

De centrale ligging in de stad en verbinding met belangrijke bestemmingen in het centrum vraagt om een sterkere relatie tussen de Grote Markt en de Houtbriel. Van Oudsher is de relatie tussen de Sint-Niklaaskerk en de voormalige begraafplaats belangrijk maar is in de loop der jaren verloren gegaan. De Grote Markt wordt weer de verbindende schakel in het stedelijk weefsel van de binnenstad en strekt zich uit van Houtbriel tot en met het Castropark.

Het verleggen van de beleving vanuit de auto naar beleving van langzaam verkeer vraagt om een ruimtelijke ingreep van formaat. Het ontwerpt beantwoord hieraan door Het Woord om te vormen tot stadsbos dat het autoverkeer onttrekt aan

de beleving op het plein en aangename geprogrammeerde verblijfsplekken mogelijk maakt in de luwte van het meer open centrale gebruik van het plein.

De gebruikswaarde van de Grote Markt voor de diversiteit aan gebruikers gedurende het hele jaar wordt vergroot. Om dit te bereiken zijn er gemeenschapstuinen en een bomenplein ontworpen die intieme verblijfsplekken maken waarin mensen graag verblijven. Ook worden de entrees van de parkeergarage vergroend en verbreed om ook vanuit de garage het groen naar binnen te trekken en op termijn delen van de garage om te kunnen vormen naar fietsenstallingen.

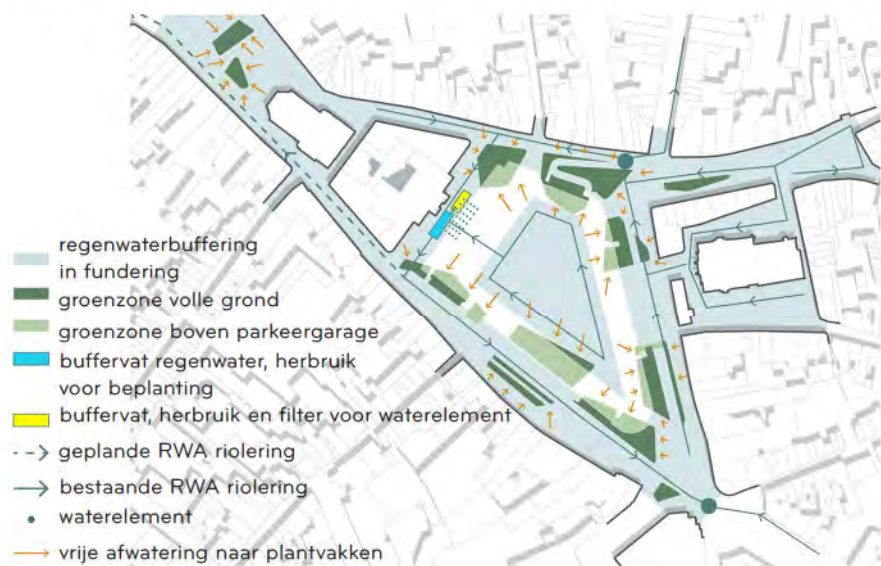
DOORWAADBAAR PLEIN

Fiets- en voetverkeer beweegt zich vrij over het plein. De hoofd-fietsroutes langs de Grote Markt hebben een eigen routes; langs de noordzijde van het plein en de Sint-Niklaaskerk/Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk komt een fietsstraat in dubbelrichting, Aan de zuidkant van de Sint-Niklaaskerk/Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk krijgt de fietser parallel aan de bussen een vrij liggend fietspad in enkelrichting op hoogte van het voetpad, mét voldoende afscherming van de bussen. Accentlijnen in de bestrating nodigen voetgangers en fietsers uit om het plein over te steken. Zo behoudt de Grote Markt haar flexibiliteit, wordt er door de toevoeging van de accentlijnen en de gemeenschapstuinen meer comfort aan de voetgangers gegeven om het plein over te steken.

BEPLANTING

De beplanting heeft drie hoofddoelen; ten eerste zijn ze van groot belang voor de klimaatadaptatie, ze zorgen voor waterberging wanneer nodig en verkoeling in de zomer, ten tweede zorgen ze voor menselijke maat in de randen van het plein waar de verblijfsplekken gesitueerd zijn. Maar ze voegen ook seizoenbeleving toe aan het plein door met de veranderende seizoenen mee te kleuren. De onderbeplanting en heesters zijn hier belangrijk bij, doordat ze meer op ooghoogte zijn is de beleving van de elementen beter zichtbaar, zoals de wind welke door grassen en vaste planten waait. Vlinders en bijen hoor je zoemen en bloeiende planten geuren aangenaam.

HERGEBRUIK REGENWATER

Regenwater op het plein wordt zoveel mogelijk opgevangen en hergebruikt. De bestaande gescheiden riolering wordt hierbij gebruikt. Een deel van het regenwater loopt via de pleinverharding direct naar de groenvakken in de rand. In deze groenvakken kan het infiltreren in de grond. Hiernaast wordt bekeken of de huidige waterbuffer voor het stadhuis voldoende groot is om ook te voorzien in besproeiing van het nieuwe groen in droge periodes, en of het eventueel moet worden vergroot. Het waterelement gebruikt en filtert het regenwater via een reservoir, welke gekoppeld is aan de grotere waterbuffer om eventuele tekorten zo op te vangen. In de fundering van de bestrating is ook bufferingscapaciteit en is vertraagde afvoer voorzien.

PROGRAMMA EN VERBLIJF

Het bestaande programma in de plinten van de bebouwing rondom de Grote Markt, zoals de cafés, behoudt ten minste zijn ruimte en is meer verbonden met het plein maar we kunnen stellen dat het ontwerp ook ruimte biedt voor uitbreiding hiervan en het biedt mogelijkheid voor nieuwe ondernemers om een plek op de Grote Markt te veroveren. Aan de rand van het bomen plein biedt een nieuw paviljoen extra ruimte voor kleinschalige horeca. Onder de bomen bij het Woord is een speelplek voorzien met bespeelbare kunst en een skateplek voor de jeugd. De nieuwe fontein zorgt voor beleving op een rustige dag en is een speelprikkel voor de jeugd. Zitranden, gedeeltelijk voorzien van rugleuningen, bieden zicht op de bedrijvigheid op het plein maar ook beschutting onder de bomen. Kunst speelt ook een belangrijke rol op het plein met een beeldentuin maar ook meer tijdelijke interventies zoals jaarlijks wisselende beelden. Een uitgebreidere beschrijving van het gebruik van het plein is te vinden in de programmakalender op p15 en bij de beschrijving van de programmelementen op p12.

MOBILITEIT

EEN AUTOLUWE GROTE MARKT

CIRCULATIE OP GROTE SCHAAAL

In de huidige situatie rijdt er heel wat gemotoriseerd verkeer over de grootste Markt van België.

Doorgaand verkeer doorheen stadscentra en over het centraal Marktpllein is passé. Ook Sint-Niklaas wil de verblijfskwaliteit op de grootste Markt van België terugbrengen. Doorgaand verkeer past daar niet bij. Het lobbenstadmodel biedt met een vooropgestelde knip op de Markt hierop het antwoord.

In het mobiliteitsplan van de stad wordt een circulatieplan naar voren geschoven op basis van de lobbenstad. In dit concept loopt wel één van de ontsluitingslussen over de Markt, maar wordt doorgaand gemotoriseerd verkeer vermeden.

Ondertussen is er heel wat participatie geweest over de invulling van de lobben en de ontsluitende lussen. Daaruit kwamen nieuwe inzichten. De zones tussen het begin van de Parkstraat en de Stationsstraat, en tussen stadhuis en Nieuwstraat worden naar voor gebracht als voetgangersgebied (zie projectdossier p24).

De verbinding Parkstraat – Houtbriel blijft met dit uitgangspunt open voor gemotoriseerd verkeer. Er blijft dan een noord-zuidverbinding bestaan voor doorgaand verkeer over de Markt.

Er moet dus buiten de Markt op zoek gegaan worden naar een knip tussen de ontsluitingslussen. Daarvoor doen wij het voorstel:

- Knip in de Ankerstraat tussen Kalkstraat en Zamanstraat om doorgaand verkeer tussen groene en blauwe lus onmogelijk te maken.
- Omdraaien van de rijrichting in de Kalkstraat zodat er een eenrichtingslus ontstaat Grote Markt – Houtbriel – Kalkstraat.
- Een knip in de Lamstraat tussen Veldstraat en Antwerpsesteenweg om doorgaand verkeer tussen groene en blauwe lus onmogelijk te maken.

Dankzij het creëren van een eenrichtingslus wordt ervoor gezorgd dat enkel bestemmingsverkeer voor de Grote Markt, Houtbriel en Kalkstraat over de Grote Markt en door de fietsstraat Kalkstraat moet rijden. Het beleveren van de Stationsstraat kan ook door aanrijden over de Grote Markt. Op deze manier wordt de impact van gemotoriseerd verkeer op de Markt minimaal gehouden. Het verkeer dat er moet zijn maakt immers geen deel uit van een volwaardige ontsluitingslus aangezien verkeer op de Parklaan en in de Hospitaalstraat in twee richtingen kan circuleren.

FIETSVERKEER

Fietsrelaties zijn in alle richtingen over het plein noodzakelijk om de fietser maximale flexibiliteit te bieden. De stedelijke corridor oost-west moet zeer hoogwaardige fietsinfrastructuur krijgen (voorrang, drempelloos, oversteekbaar, ...). Daarnaast moet ook de verbinding Nieuwstraat – Houtbriel een logische route worden. Aan de kant van de Houtbriel voorzien we een fietshelling naar de fietsenparking.

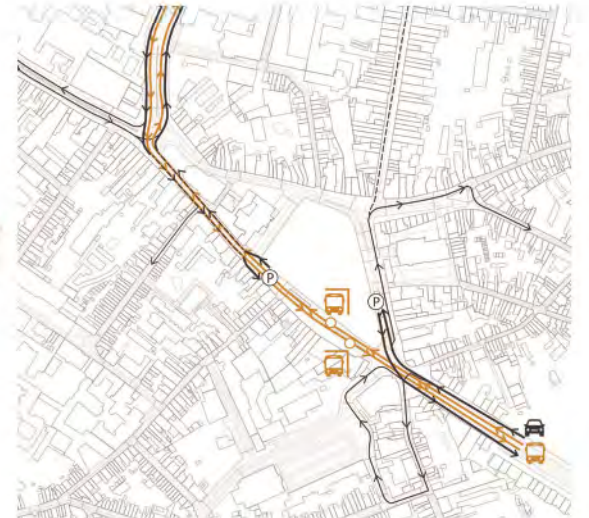
BUS

De buscorridor van Sint-Niklaas loopt over de Grote Markt. Het is de slagader van de openbaar-vervoerbediening van de stad. Een zo kort, logisch en snel mogelijke route is essentieel. We voorzien deze verbinding in twee rijrichtingen aan de zuidwestkant. Dat is de kortste route over de Grote Markt, interessant voor de busverbinding zelf, maar ook voor de ruimte-inname op het plein.

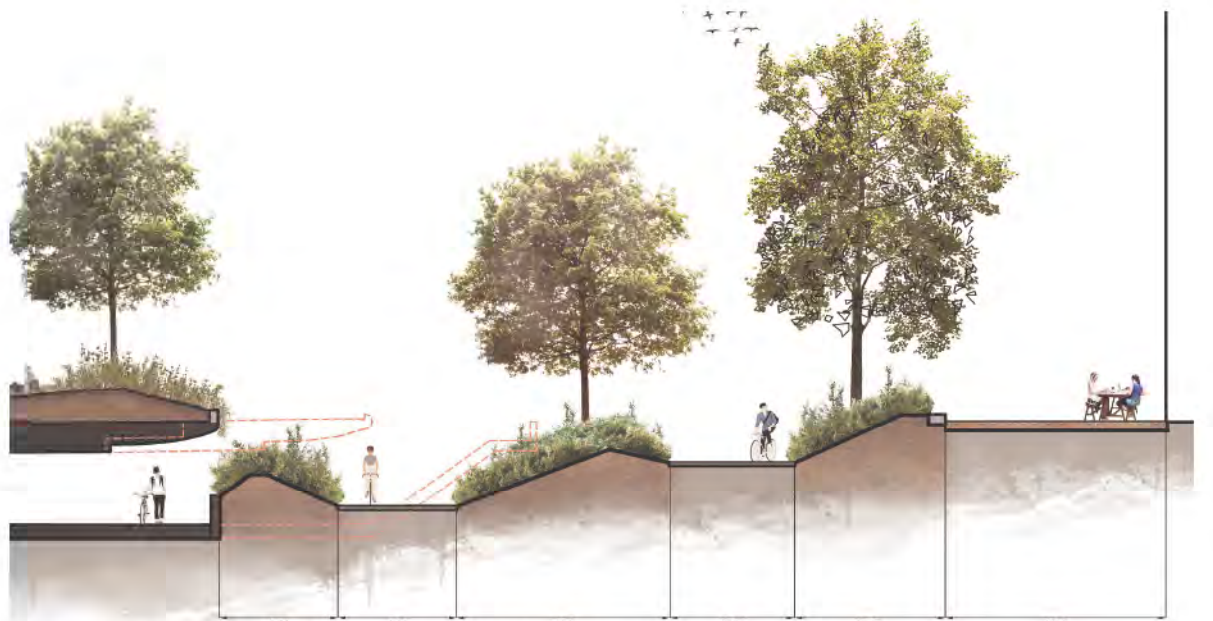
De bushaltes in beide richtingen worden geclusterd. Deze bushalte situeert zich midden tussen haltes Hofstraat en Park. Het gebruik en de bediening van de bushalte zijn heel hoog. Naast het feit dat er op dit stuk geen autoverkeer meer rijdt, zijn er toch nog steeds bushaltes zodat uitgeweken kan worden bij langere halteringstijden. De lengte van de busperrons wordt afgestemd met De Lijn en momenteel even lang voorzien als in huidige toestand. De barrièrevorming van de halte wordt verminderd doordat er geen afscheiding meer nodig is van het autoverkeer.

voorstel circulatie grote schaal

voorstel circulatie bus en auto

profiel nieuwe fietsentree parkeergarage noordkant Grote Markt

profiel verbreding en vergroening bestaande entree parkeergarage oostkant Grote Markt

profiel bushalte zuidkant Grote Markt

VAN AUTO NAAR
VOETGANGER

AUTO

Dankzij de circulatiemaatregelen op ruimere schaal wordt het gemotoriseerd verkeer op de Grote Markt beperkt tot:

- Toegang tot twee geclusterde in- en uitritten van de ondergrondse parking via Parklaan
- Leverings- en bestemmingsverkeer Grote Markt, Houtbriel, Kalkstraat
- Aanrijden naar voetgangersgebied Stationsstraat

We willen een groot kruispunt voor verkeer bij Het Woord vermijden. De ontsluiting van het aanrijdende verkeer voor het Hendrik Heymanplein bemoeilijkt dat. Hiervoor zou het autoverkeer moeten aanrijden vanaf de Parklaan, waar het diverse verkeersstromen moet kruisen. Ons inziens zou dat met verkeerslichten moeten geregeld worden. En dat willen we niet op de Grote Markt. Daarom voorzien we in eerste instantie het aanrijden naar het Hendrik Heymanplein door een linksafbeweging van de Parklaan naar de Kokkelbeekstraat. Dit kan ons inziens zonder verkeerslichten. Een overdadige verkeersinfrastructuur op de Grote Markt wordt op deze manier vermeden. In het verdere proces wordt, in afstemming met het circulatieplan en aan de hand van de input uit de participatie, hier verder over nagedacht.

ONDERGRONDSE PARKEERGARAGE

We voorzien drie toegangen tot de parking:

- Een zuidelijke toegang voor autoverkeer in relatie met de Parklaan
- Een noordwestelijke toegang voor autoverkeer in relatie met de noordelijke R42 via OLV-straat
- Een noordoostelijke toegang voor fietsverkeer

capaciteit ondergrondse Grote Markt	357	vermoedelijke bezetting	212
hoogste gemiddelde bezetting	157	vermoedelijke bezettingsgraad	59%
hoogste gemiddelde bezettingsgraad	44%	aanbevolgen bezettingsgraad	80%
opvang parkeerplaatsen Heymanplein	55	aanbevolgen parkeeraanbod	265

ondergrondse parking, huidige situatie vermoedelijke toekomstige parkeervraag

fase	Grote Markt	Marktstad		Lobbenstad
streefdoel	2025	2030	2035	2040
concept	circulatie- maatregelen	autoluw centrum		rand- parkings
parkeeraanbod	265	177	88	0

ondergrondse parkeergarage, evolutie parkeeraanbod auto

fase	Grote Markt	Marktstad		Lobbenstad
streefdoel	2025	2030	2035	2040
concept	circulatie- maatregelen	autoluw centrum		rand- parkings
stallingaanbod	?	177	354	531

ondergrondse parkeergarage, evolutie parkeeraanbod fiets

In de toekomst waarin minder autoverkeer in de binnenstad wordt voorzien, zijn twee toegangen voor autoverkeer naar de ondergrondse parking ongewenst. Het is ons inziens echter waarschijnlijk nodig om voor de andere circulatiemaatregelen draagvlak te verwerven. Alleszins zien wij een meerwaarde van meerdere toegangen, ook in de toekomst. De autotoegangen worden dan stelselmatig omgevormd tot fietstoegangen. In het eindbeeld is de ondergrondse fietsenstalling dan toegankelijk vanuit alle richtingen.

Indien uit de participatie blijkt dat een van de autotoegangen niet noodzakelijk is, kan deze al meteen voor fietsverkeer ingeschakeld worden.

In de parkeergarage is er alleszins voor regulier autoverkeer geen verbinding mogelijk tussen het noordelijke en het zuidelijke deel. De knip op de Grote Markt mag immers niet omzeild kunnen worden onder de Grote Markt.

bezetting parkeergarage

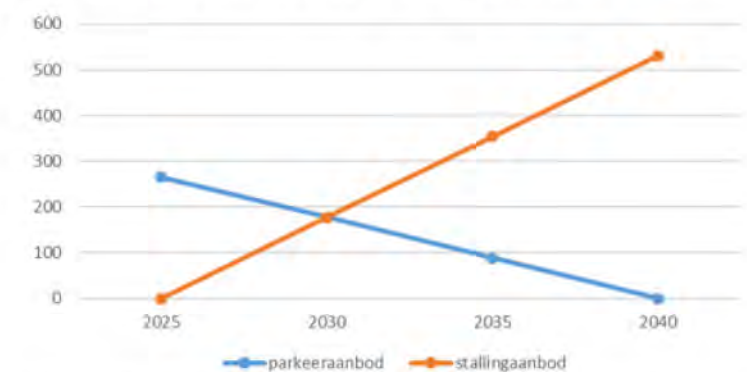
Om parkeerzoekverkeer te vermijden wordt over het algemeen gestreefd naar een bezettingsgraad van 80% à 85%. Momenteel is het parkeeraanbod groter dan de vraag.

toekomstige evolutie parkeren

De stad Sint-Niklaas wil in stappen evolueren naar:

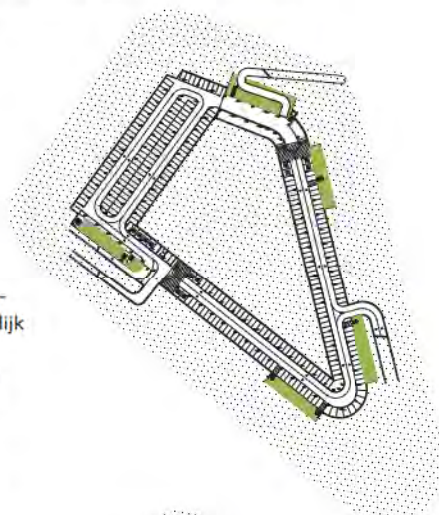
- Geen doorgaand verkeer meer op de Markt
 - Een groter autoluw centrum
 - Randparkings en voornamelijk fietsen binnen de stad
- Het parkeeraanbod moet deze gewenste evolutie volgen.

Het fietsstallingaanbod vangt de vermindering van het aantal parkeerplaatsen op. In het ontwerp zijn een 700-tal plaatsen voorzien. Wij stellen een telling voor om het precieze aantal gestalde fietsen in de beginsituatie vast te stellen. Het aanbod ondergronds verandert niets aan het gewenste stallingaanbod bovengronds (ander doelpubliek).

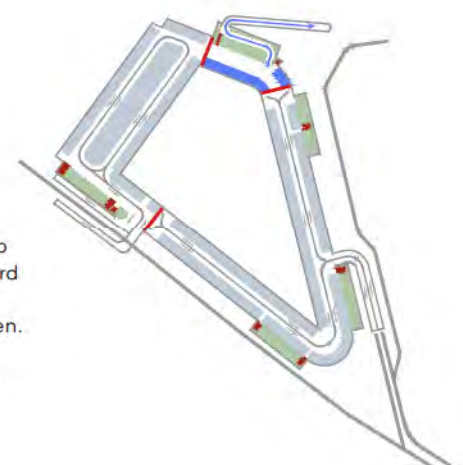

parking onder Grote Markt - toekomstige evolutie in parkeeraanbod

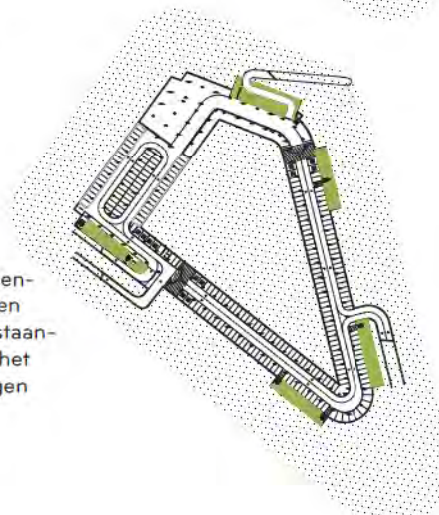
Plan parking fase 1, met aanduiding van de landschappelijk geïntegreerde toegangen, de knip in het autoparkeren en de daartussen gelegen fietsenstalling.
aantal pp: 297
aantal fietsstallingen: 140

Schema parking fase 1. De knip wordt aanpasbaar georganiseerd dmv. baren. Nooddiensten kunnen ten allen tijde doorrijden. De fietsenstalling ligt dicht bij de winkelstraten en bij het stadskantoor.

Plan parking fase N. De fietsenstalling kan eenvoudig groeien met de afname van de autostaanplaatsen. In dit voorbeeld is het aantal plaatsen reeds gestegen naar een 700-tal plaatsen.
aantal pp: 242
aantal fietsstallingen: 723

Schema parking fase N. Bij grote drukte kan de knip opgeheven worden en kunnen beide parkings als één geheel functioneren.

ALTIJD IETS TE DOEN

DAGELIJKS GEBRUIK VAN HET PLEIN

EEN LEVENDIG PLEIN

Het dagelijks gebruik van het plein krijgt weer de nadruk. Om diverse mensen aan te trekken en te zorgen dat ze op het plein blijven hangen wordt er aan iedereen gedacht – een afwisseling van druk vs. rustig en weids vs. intiem. Waarbij de eenheid tussen het verschillende programma niet uit het oog wordt verloren.

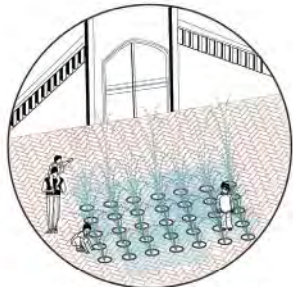
Een nieuwe fontein recht voor het stadhuis doet recht aan het formele karakter van het Stadhuis op de Grote Markt. Kinderen kunnen hier spelen in op zonnige dagen. Andere speelaanleidingen zijn toegevoegd in de vorm van bespeelbare kunst rondom het nieuwe paviljoen, hier zijn wij ook mogelijkheden toe om verder invulling aan te geven in het participatieproces.

Het toevoegen van een paviljoen bij het Woord verlengt het gebruik van het plein door het jaar heen. Op het terras onder de luifel van het paviljoen kun je droog zitten en heb je de keuze om naar de ruimte van het plein te kijken of juist

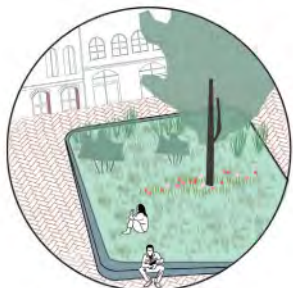
de intimiteit op te zoeken van het groen. Ook bevindt zich hier een skateplek voor de jeugd van Sint-Niklaas.

Kunst speelt een belangrijke rol op het plein – aan de noordzijde komt een beeldentuin, waar bestaande beelden samen worden geclusterd, om zo meer interactie tussen de kunst en de mensen te inspireren. Het standbeeld van het Woord komt op de nieuwe entree van het plein bij Houtbriel en op een nieuwe sokkel geplaatst op hoogte van de passanten. Bij de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk bieden jaarlijks wisselende beelden jonge kunstenaars kans om te exposeren op het plein.

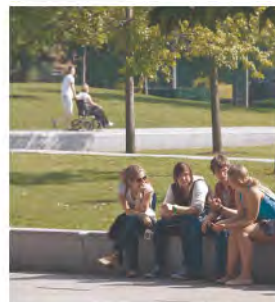
In de participatiefase van het ontwerptraject kan het geboden programma precies worden aangesloten op de behoeftes van de inwoners van Sint-Niklaas. In het volgende hoofdstuk is een programmakalender bijgevoegd, waar het gebruik tussen evenementen en dagelijks gebruik, in afstemming met de wisselende seizoenen, is aangetoond.

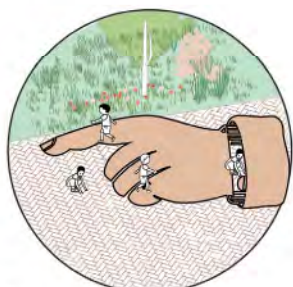
WATERELEMENT

ZITRANDEN / LIGGEN IN HET GROEN

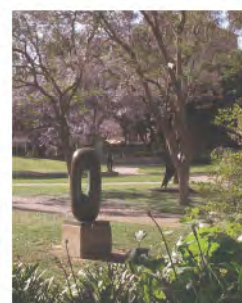
PAVILJOEN

SPEELELEMENTEN KUNST

BEELDENTUIN

HET PAVILJOEN

LICHTVOETIGE GEBORGENHEID

VLAKBIJ DE POSITIE VAN DE HISTORISCHE KIOSK, VOORZIEN WE EEN NIEUW PAVILJOEN. HET LIGT OMKADERD DOOR BOMEN EN LAGE BEGROEIING, RECHT TEGENOVER DE CENTRALE STRUCTUURBEUK VAN HET STADHUIS. DEZE POSITIE BIEDT GEBORGENHEID, MAAR TEVENS EEN BREED ZICHT OP HET PLEIN.

GEEN BARRIERE EN MET GEPAST GEBRUIK

We vermijden barrières, geheel in lijn met het concept voor het nieuwe plein. Het paviljoen is maximaal doorwaadbaar, op een compacte gesloten structuur na. Deze laatste laat een gebruik in de koudere seizoenen toe.

Het programma voor het paviljoen is onderwerp van de participatie met de bevolking, en wordt in samenspraak bepaald.

MODULAIR EN CIRCULAIR

De basisstructuur bestaat uit een beperkt aantal eenvoudige stalen elementen die gebouwd kunnen worden. De constructie is modulair opgevat. De montage is gericht op een eventuele toekomstige demontage en hergebruik.

OERVORM

De licht gebogen dakvorm is een referentie aan de tent als metafoor voor een lichte en flexibele vorm van beschutting. Daarnaast werpt deze vorm eveneens een herinnering op aan de historische kiosk.

GELAAGD

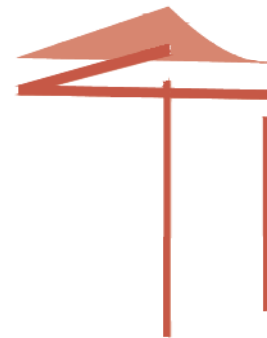
Zoals wonderlijk gedemonstreerd wordt in de openlucht keuken (linker foto) naar een ontwerp van Atelier Ryo Abe op het (kunsten)eiland Teshima in Japan, kan een eenvoudige tentvormige dakstructuur in een zeer sterke gelaagdheid tussen het maaiveld, de onderbegroeiing, de bomen, en het programma uitmonden. Het resultaat is een lichtvoetige monumentaliteit, gekenmerkt door een duurzaam en beperkt materiaalgebruik.

TOOLBOX

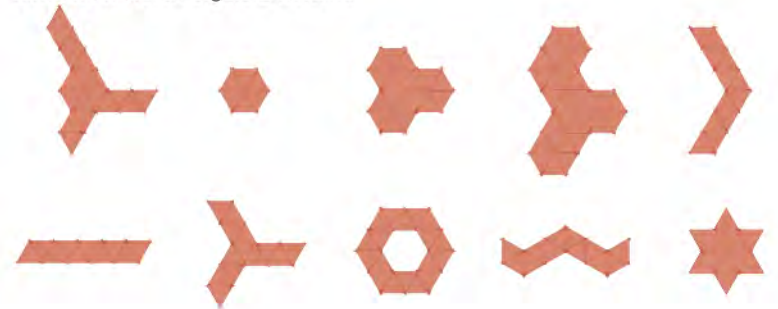
Ons voorstel wil vrijheid bieden. We vatten het daarom op als een 'toolbox'. Door de driehoekige basisvorm zijn zowel rechte als meer organische vormen realiseerbaar. De elementen worden onderling gebouwd en kunnen met een minimum aan materieel gemonteerd worden.

BUSHALTES

Voor de bushaltes gaan we ervan uit dat de structuur van de bestaande haltes hergebruikt kan worden. In ons plan worden deze over minder grote lengtes toegepast zodat ook hier de barrièrewerking wordt beperkt.

Modulaire toolbox: De basismodule is licht, modulair, en heeft verschillende mogelijke dakafwerkingen. Hieruit kunnen verschillende vormen en sferen afgeleid worden.

Oervorm: De samengestelde vorm verwijst naar de tent, een oervorm voor beschutting. Daarnaast is de gebogen dakvorm ook een herinnering aan de historische kiosk.

Sommige sokkels van de standbeelden zijn zitranden wat zorgt voor een betere beleving van de kunst

Suggestie paviljoen:

Het nieuwe paviljoen ligt omkaderd door bomen en lage begroeiing, maar ook recht tegenover de centrale structuurbeuk van het historische stadhuis. Daardoor heeft het een informele en geborgen ligging op het plein, maar ook een breed zicht op het stadhuis.

vredefeesten

donderdagmarkt bij evenement

donderdagmarkt

VIEREN VAN DE RUIJTE

EVENEMENTEN

VIEREN VAN DE RUIJTE

De donderdagmarkt en de Vredefeesten zijn iconisch voor Sint-Niklaas. De Grote Markt is en blijft een evenementenplein. Evenementen als diverse kermissen, de viering van de Sint en diverse concerten en bijeenkomsten vragen allemaal om een grote ruimte en deze blijft ook behouden in het ontwerp, zij het op een op een meer integrale wijze.

Gezien het belang van de Vredefeesten en de weekmarkt hebben wij deze als uitgangspunt voor het ontwerp aangehouden. Zo kunnen straks nog steeds 10 ballonnen tegelijkertijd opstijgen.

De groenvakken en entrees van de parkeergarage kunnen worden ingezet om de bezoekersstromen te geleiden. Bij de entrees tussen de groenvakken is ruimte voor vlaggenmasten en digitale infoborden. Ook nutsvoorzieningen voor evenementen zoals afvoer afvalwater en elektriciteitspunten worden op logische en goed toegankelijke plekken voorzien zoals in de rand van het groen of verwerkt in de vloer van het plein.

Het podium tijdens de Vredefeesten krijgt op het nieuwe plein een plek aan de noordzijde van de Grote Markt. Desgewenst zou het ook een plek kunnen krijgen in de overgang naar, of in de Houtbriel zelf of in de verbinding met het Sint-Niklaasplein. Kleinere voorzieningen en

foodtrucks kunnen nog altijd onder de bomen geplaatst worden wat voor extra sfeer zorgt.

Voor de inrichting van de Donderdagmarkt betrekken we het plein voor de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk bij de indeling. De noordzijde van de Grote Markt is geheel autovrij gemaakt waardoor hier kansen ontstaan voor de diverse uitbaters in de plinten om het plein te gebruiken voor bijvoorbeeld terrassen, maar ook om evenementen te laten doorlopen naar de andere zijde van het plein. Ook in de opstelling van de Donderdagmarkt hebben we rekening gehouden met het vergroten van de beleving op het plein. Een speciale, ruimer opgezette foodcourt kan plek krijgen in de hoek bij Houtbriel. Hier is een mooie verbinding met de winkels op de Stationsstraat. In de foodcourt kan even worden ontspannen tijdens het shoppen met een klein hapje of drankje. Even ontsnappen aan alle drukte en rustig zitten bij het Woord is ook mogelijk. Zo bieden we voor ieder wat wils. Het aantal marktkramen dat een plek heeft op het plein blijft ongeveer gelijk.

Bij grotere evenementen dient, net zoals dat op vandaag het geval is, een oplossing te worden gevonden voor de plek van de Donderdagmarkt. Deze kan dan langs de oostkant van het plein doorlopen van de Houtbriel in het noorden, tot en met het Hendrik Heymanplein in het zuiden. Zo kunnen zowel de Donderdagmarkt als de evenementen gelijktijdig plaatsvinden.

GROTE MARKT SINT-NIKLAAS DOOR HET JAAR

PLEIN VAN GEVEL TOT GEVEL

INRICHTING VERBLIJFSZONES

De nieuwe Grote Markt loopt van gevel tot gevel en begint al bij de randen van omliggende bebouwing. Ook de ruimte voor de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk doet hierin mee. De materialisatie loopt in één vlak door en wordt enkel vanwege veiligheid onderbroken door de busbaan, welke verdiept ligt. De luifels van de haltes worden meer opengewerkt aan de achterzijde zodat ze minder als barrière werken voor voetverkeer. Deze haltes liggen zoveel mogelijk richting de aansluiting met het Hendrik Heymanplein om de oversteekbaarheid ter plaatse van de Nieuwstraat en de huidige terrassen maximaal met het plein te verbinden.

De bestaande verluchtungsleuven van de parking worden verbreed en vergroend bij de nieuwe entrees. Zo ontstaat meer ruimte en licht bij het naar binnen rijden. Waar belangrijke verbindingen met de omgeving te leggen zijn, zoals bij Houtbriel, Sint-Niklaasplein en richting de Onze-Lieve-Vrouw-van-Bijstand-der-Christenen-kerk worden de verluchtungsleuven dicht gemaakt – de mogelijkheden hiertoe zijn onderzocht en komen later in de bundel aan

bod. De oriëntatie in de garage wordt verbeterd door herkenbare entrees.

De groenzones boven de parkeergarage lopen naadloos over in de overige groenvakken op het plein waardoor de randzones als één geheel lezen waar het plein tussendoor richting de gevels loopt.

De rustige basis van gebakken klinkers en natuurstenen boordstenen en zitelementen, wordt in materialisatie enkel aangevuld met incidentele houten zitvlakken met rugleuning en het staal van het paviljoen wat een verbinding legt met de luifels van de bushalte. Het straatmeubilair zoals boomroosters, fietsbeugels en afvalbakken worden allemaal afgestemd in donker kleurgebruik op de blauwstenen boordstenen.

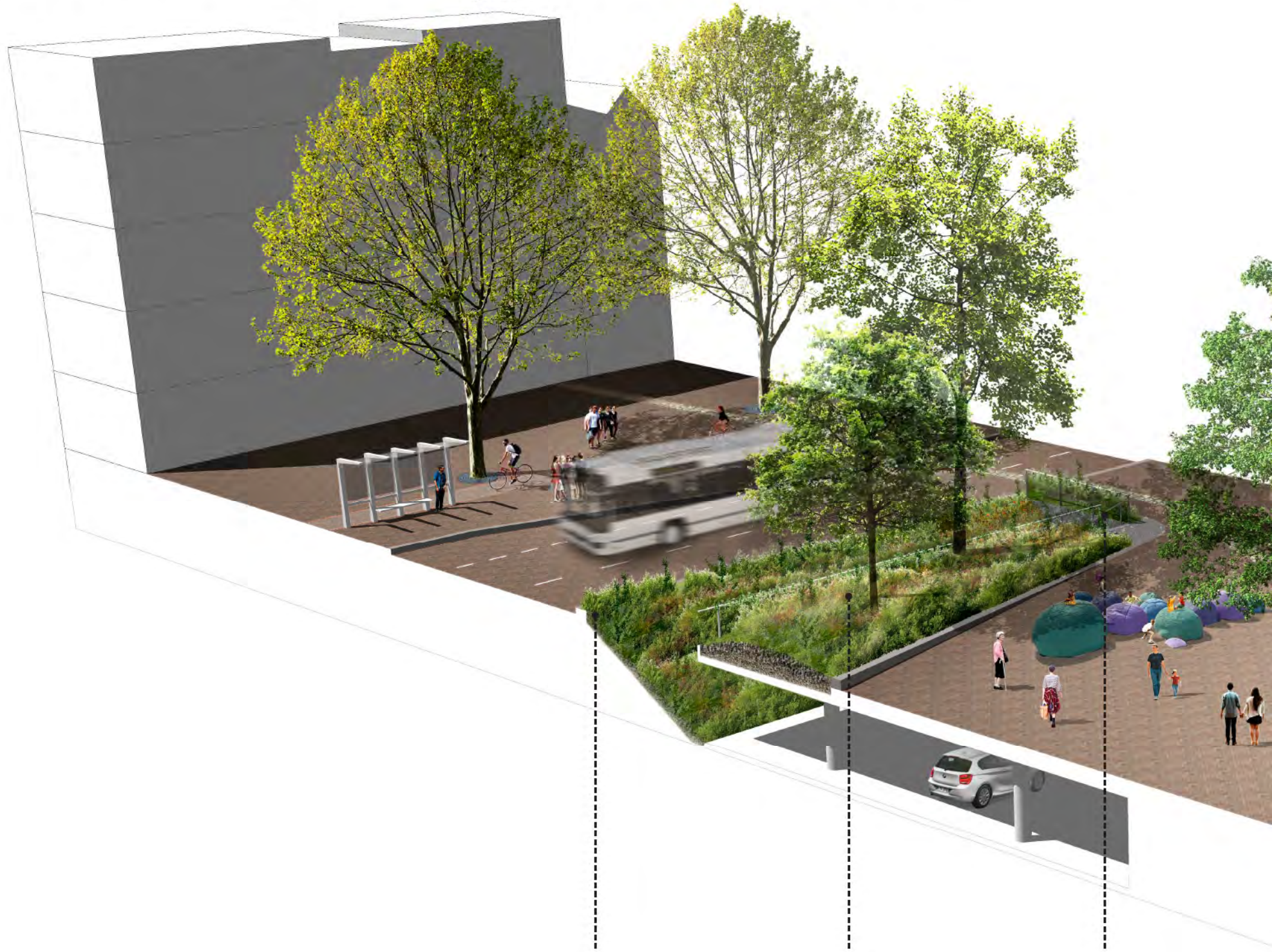
Accentlijnen in de vloer worden gematerialiseerd in hetzelfde natuursteen die rond de Sint-Niklaaskerk te vinden is, deze accentlijnen geven verbindingen tussen diverse openbare ruimtes rondom het plein aan en geleiden mensen over het plein.

PLEIN VAN GEVEL
TOT GEVEL

HOOG
VERBLIJFSKLIMAAT

VASTE PLANTENMIX

SIERGRASSEN

BLOEIENDE VASTE
PLANTEN

HOUTEN ZITTINGEN MET RUGLEUNINGEN

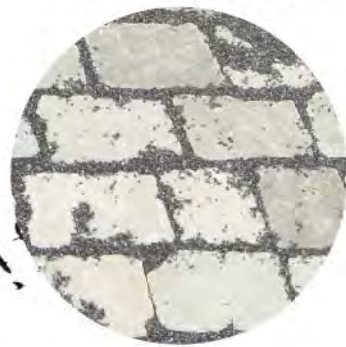
HEESTERS EN BOMEN 2E GROOTTE

GEBAKKEN KLINKER, HERGEBRUIK

BAND UIT NATUURSTEEN KASSEIEN, PASSEND BIJ SINT-NIKLAASKERK

HOOGSTAM BOOM

GAZON

DUURZAAMHEID

EEN KLIMAATROBUUST PLEIN

ONDERDEEL VAN
STADSBIOTOOP

KLIMAATROBUUSTHEID

Vanaf de start moet er reeds ingezet worden op klimaat robuust ontwerpen. Bij klimaatrobust ontwerpen wordt er gezorgd dat de klimaateffecten tegengegaan worden. Dit gaat zijn effect hebben op hitte, droogte, overstromingen en extreme regenbuien. Het integreren van duurzaamheid in het volledige ontwerp- en uitvoeringsproces van het project, zal een positief effect hebben op het klimaat. Belangrijk uitgangspunt hierbij is het verminderen van de CO₂-uitstoot.

VERGROENING EN HERGEBRUIK REGENWATER

Zo helpt vergroening bij reductie van CO₂-uitstoot. Daarom is het belangrijk om ook sterk in te zetten op groenvoorzieningen. Het vergroenen van de binnenstad zorgt daarnaast ook voor verkoeling en voor een positieve beeldkwaliteit. Ook dient er slim nagedacht te worden over het beheer van het groen. Zo zal bijvoorbeeld extensief beheer de werklast beperken.

Het omgaan met regenwater is natuurlijk ook een belangrijk aspect. In eerste instantie dient er ingezet te worden op hergebruik van regenwater. Zo zal er regenwater herbruikt worden voor het waterelement. Ook wordt de bestaande bufferbekken voor het stadhuis omgevormd zodat deze kan dienen voor tijdelijke opslag van regenwater welke aangewend kan worden voor het besproeien van de beplanting. Infiltratie van regenwater benadert het best de natuurlijke situatie. Infiltratie zorgt ervoor dat het (afstromend) hemelwater ter plaatse de grond kan insijpelen. In het ontwerp zal het regenwater maximaal afwateren naar de groenzones. In laatste instantie zal er ook worden ingezet op buffering van regenwater met vertraagde afvoer. De ondergrondse ruimte is beperkt omwille van de ondergrondse parkeergarage. Er wordt daarom voorgesteld om regenwater te bufferen in de onderfundering. De ruimte voor regenwaterberging ontstaat doordat de wegfundering wordt opgebouwd met meervoudig gebroken hardsteen met holle ruimte. Deze regenwaterberging loopt leeg door een combinatie van zowel infiltratie als vertraagde afvoer. De wegfundering is ondanks een grove en open structuur zeer draagkrachtig met een lange levensduur. Uiteraard mag het duurzaam ontwerpen niet ten gevolge gaan van het gebruik van de ruimte en visa-versa. Beide zullen perfect hand in hand kunnen gaan. Zo zal het ontwerp van de ruimte rekening moeten houden met het gebruik zoals bijvoorbeeld de wekelijkse markt, Vredefeesten etc. Bij deze maatregelen wordt gebruik gemaakt van het huidige en geplande regenwaterriool om het water te vervoeren naar de plekken waar het opgeslagen of geïnfiltreerd kan worden. Met uitzondering van het oppervlakkig afstromende regenwater naar de groenvakken.

VERLICHTING

's Avonds verandert de oriëntatie van ruimte en massa naar die van licht en donker. In eerste instantie is het belangrijk dat plekken goed en consequent verlicht zijn. De Grote Markt moet veilig zijn, en veilig voelen. Ondersteunend aan de functionele verlichting wordt ingezet op sfeer. Licht kan daarnaast bewerkstelligen dat accenten worden gelegd en dat plekken ook tijdens de donkere uren attractiever worden. In dit project willen wij op een slimme manier met licht omgaan, bij voorkeur dynamisch. Juist de sferen in licht maakt dat de dynamiek en de veranderbaarheid van de plek geduid wordt. Bovendien is het een uitgelezen middel om te zorgen dat de openbare ruimte attractief is tijdens de donkere momenten van de dag, die in de winter al eind van de middag ervaarbaar zijn. Maar ook dat het kan dimmen als er geen noodzaak toe is of juist heel fel kan gaan branden wanneer een evenement op zijn einde loopt.

Het herbekijken van de openbare verlichting zal ook een positieve bijdrage leveren aan het klimaat. In eerste instantie zal bekeken worden om het verbruik van openbare

verlichting structureel te verminderen. Het gaat hier dan over het verminderen van aantal branduren en het selecteren van een duurzaam en goedgekeurd armatuur dat past binnen het lichtplan van de stad.

MOBILITEIT

Uiteraard heeft mobiliteit een grote impact op de CO₂-uistoot. Bij de herinrichting zal hiermee dus slim omgesprongen worden. De inrichting ten behoeve van de voetgangers en fietsers zal doordacht moeten gebeuren. Het creëren van ruimte en de nodige infrastructuur voor fietsers zal het fietsen extra stimuleren. Daarnaast is de parking aanpasbaar en kan er ingespeeld worden op vraag naar bijkomende ondergrondse en fietsenstallingen in de garage als de modal shift doorzet.

MATERIALEN EN HERGEBRUIK

De aanwezige materialen zullen maximaal mogelijk herbruikt worden. Zo worden de klinkers opnieuw gebruikt in het nieuwe ontwerp en worden ook de luifels van de bushalte worden gedeeltelijk hergebruikt. Daarnaast kan er bekeken

FONTEINEN

KOELING DOOR
WATER/MIST

WATEROPSLAG,
HERGEBRUIK EN
FILTER VOOR
WATERELEMENT

worden of het bestaande hout van de omloop gebruikt kan worden in het tijdelijk paviljoen. De evenementenverlichting willen we in detail bekijken of deze vervangen moet worden of dat er in het verlichtingsconcept eerder "een aanvulling op" gezocht moet worden.

Hergebruik van materialen zorgt ook voor een vermindering van aantal transporten tijdens de werffase aangezien de materialen ter plaatse gestockeerd kunnen worden. Ook wordt er getracht om de grond zo maximaal mogelijk te hergebruiken. Tijdens ontwerp zal reeds worden nagedacht over de werfinrichting en fasering om rekening te houden met hergebruikmaterialen en stockageruimte.

Voor het nieuwe paviljoen geldt dat deze volledig demonteerbaar wordt ontworpen. Dit betekent dat niet alleen bij afbraak van het paviljoen de materialen opnieuw gebruikt kunnen worden, maar ook dat bij veranderende behoeftes van het paviljoen in de loop der jaren delen kunnen worden toegevoegd en weggehaald. Ook in de verschillende seizoenen kan bijvoorbeeld een zomerbar worden

geïnstalleerd of juist een dichte gevel voor gebruik in de winter. In de participatiefase kan zelfs worden nagedacht over de precieze vorm en mate van open of geslotenheid.

BEPLANTING

Bij de beplanting wordt rekening gehouden met droogte-tolerante planten en bomen en worden voldoende ondergrondse maatregelen genomen om te zorgen voor ideale groeiomstandigheden. Extra bewatering in droge periodes kan vanuit de buffer bij het stadhuis worden voorzien. Ook wordt in de keuze van planten rekening gehouden met het verlengen van de bloeibogen, de waarde voor de stadsbiotoop en de waarde voor kleine zoogdieren en insecten als vlinders en bijen.

Door de plaatsing van meer bomen zal de hittestress op het plein afnemen doordat ze schaduw bieden en voor verdamping dat het plein helpt koelen. Er wordt met de positie van de bomen verder rekening gehouden met de doorwaaiing van het plein. In het waterelement kan een mistelement worden opgenomen wat voor verdere verkoeling zorgt in de zomer.

